Niilo Mäki Instituutti
25.11.2021

Lisälausunto hallituksen esitykseen valtion talousarvioksi vuodelle 2022

Tämä on lisälausunto 27.10.2021 antamaamme lausuntoon, joka kohdistui erityisesti oppimisvaikeuksien kartoittamista koskevan materiaalin tarpeeseen ja riittävyyteen.

Edellisen lausunnon ja siinä esitettyjen suositusten täydennykseksi esitämme seuraavaa:

Laaditaan kansallinen oppimisvaikeuksien tunnistamisen ja oppimisen tuen strategia toimeenpano-ohjelmineen (1) oppimisvaikeuksien luotettavan tunnistamisen mahdollistamiseksi, (2) tehokkaiden ja vaikuttavien tukitoimien suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi sekä (3) näiden vaikuttavuuden seurannan varmistamiseksi. Kansallisen strategian tulisi kattaa koko koulutuspolku varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle. Oppimisvaikeuksien tunnistamisen ja oppimisen tuen strategia tukee äskettäin valmistunutta lukutaitostrategiaa huomioimalla erityisesti oppimisvaikeudet ja oppimisessa tukea tarvitsevat.

Rakennettava kansallinen strategia määrittää oppimisvaikeuksien tunnistamiseen ja tuen tarjoamiseen liittyvien toimenpiteiden toteuttamista sekä korostaa niiden huomioimista opetuksessa ja opetuksen kehittämisessä. Strategiaa on tärkeää suunnata siihen, että oppimisvaikeuksien arviointi olisi säännöllistä, luotettavia arviointimenetelmiä olisi saatavilla kaikille ikäryhmille ja myös vähemmistöjen (kielivähemmistöt ja suomi/ruotsi toisena kielenä) käyttöön. Arvioinnin myötä oppimisen tukeminen on oikea-aikaista ja oikein kohdentuvaa. Strategiassa on huomioitava myös tehokkaiden ja tutkimusperustaisten tukimenetelmien ja -keinojen saatavuuden varmistaminen.

Strategian laadinnassa oppimisvaikeusalan asiantuntijoiden ja tutkijoiden rooli on tärkeä ja laadintaan on varattava riittävästi aikaa. Tärkeää on korostaa erityisesti perustaitojen oppimisen varmistamista ja sen kautta vahvan pohjan luomista oppimiselle. Oppimisen tuessa käytössä olevan tuen kolmiportaisen mallin vahvistaminen ja tukivastemallin toimivuuden kehittäminen on strategian ydinaluetta. Lisäksi strategian toimeenpanoa tulee rakentaa siten, että varmistetaan riittävät resurssit ja osaaminen strategian tavoitteiden toteuttamiseksi.

Oppimisvaikeuksien tunnistamisen ja oppimisen tuen strategia tulee kytkeä myös äskettäin julkaistuun kansalliseen lukutaitostrategiaan ja sen pohjalta kehitettävään toimenpideohjelmaan. Perustaitojen oppimisen, vaikeuksien tunnistamisen ja tehokkaan tuen varmistaminen liittyvät olennaisesti myös lukutaitostrategiaan.

Toivomme, että lisälausuntomme otetaan huomioon valtion talousarvion viimeistelyssä.

Niilo Mäki Instituutin puolesta,

Juha-Matti Latvala, toiminnanjohtaja
Niilo Mäki Instituutti
juha-matti.latvala@nmi.fi, 050-441 4043